



Kommittédirektiv

Utveckla och stärka det svenska internationella klimatarbetet

Beslut vid regeringssammanträde den 14 november 2024

Sammanfattning

En särskild utredare ska bidra till att stärka och utveckla det svenska internationella klimatarbetet med Parisavtalet som grund. Utredningen ska ta avstamp i Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll. I utredarens uppdrag ingår att lämna förslag på åtgärder där utökade eller stärkta svenska insatser kan bidra till att driva på klimatarbetet i andra länder och att stödja Regeringskansliet i genomförandet av den svenska internationella klimatpolitiken. Den internationella klimatpolitiken behöver utvecklas, alla länder behöver nå hela vägen till noll.

Utredaren ska bl.a.

- stödja Regeringskansliet i genomförandet av den svenska internationella klimatpolitiken
- lämna förslag till hur Sveriges stöd till klimatinitiativ och aktörer av relevans för det internationella klimatarbetet kan utvecklas
- lämna förslag till hur Sverige kan bidra till att göra finansiella flöden förenliga med låga utsläpp och klimatmässigt motståndskraftig utveckling
- lämna förslag till hur regeringen kan förtydliga sin styrning av relevanta myndigheters arbete för att stärka och utveckla det internationella klimatarbetet
- kartlägga möjligheter till policyutveckling samt affärsmöjligheter för svenska företag i genomförandet av andra länders klimatplaner

- lämna förslag till andra åtgärder och samarbeten för att stärka och utveckla det internationella klimatarbetet.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2026.

Uppdraget att utveckla och stärka Sveriges internationella klimatarbete

Tilläggsöverenskommelsen till Tidöavtalet och regeringens klimathandlingsplan slår fast att den internationella klimatpolitiken behöver utvecklas och att alla länder behöver nå hela vägen till nettonollutsläpp. En framgångsrik klimatomställning kräver att alla sektorer i samhället har förutsättningar att vara en del av utvecklingen och ta del av fördelarna med klimatomställningen. Sverige har i detta avseende många goda exempel att dela med sig av. Klimatbiståndet och klimatinvesteringarna behöver stärkas och effektiviseras både på svensk och europeisk nivå. Klimatbiståndet behöver inriktas på att skapa förutsättningar för en omställning i tillväxt. Globalt har de årliga utsläppen i världen fördubblats sedan 1970. Det är främst folkrika länder som lämnar fattigdom bakom sig som ökar utsläppen. Det land som släpper ut mest är Kina, men andra stora länder som Indien och Brasilien ökar också sina utsläpp. EU-länderna har minskat sina årliga utsläpp med cirka 25 procent de senaste femtio åren.

Parisavtalet utgör utgångspunkt för det svenska internationella klimatarbetet, ett arbete som utgår från huvudbudskapen brådska och möjligheter: brådska utifrån vetenskapen och möjligheter utifrån vad omställningen medför i termer av nya jobb och tillväxt. Att stärka länders kapacitet att genomföra Parisavtalet på ett strukturerat och effektivt sätt är avgörande för avtalets trovärdighet, måluppfyllelse och uppföljning. Genom ökad samverkan mellan stat och näringsliv samt arbetsmarknadens parter i internationella initiativ och partnerskap kan Sverige bidra till klimatomställningen globalt. Arbetet med samarbeten inom artikel 6 behöver stärkas. Klimatarbetet ska vara effektivt i den meningen att satsningarna ska göras där utsläppen kan sänkas mest per satsad krona.

Arbete pågår redan inom Regeringskansliet och berörda myndigheter, inklusive utlandsmyndigheterna, för att få genomslag för den svenska internationella klimatpolitiken.

I utredningen ingår att, i nära samverkan med Regeringskansliet och andra för ändamålet relevanta aktörer, lämna förslag på åtgärder där utökade eller

stärkta svenska insatser samt ökad samverkan med den svenska resursbasen kan bidra till att driva på klimatarbetet i andra länder. Utredaren ska även stödja Regeringskansliet i genomförandet av den svenska internationella klimatpolitiken.

Stödja Regeringskansliet i genomförandet av den internationella klimatpolitiken

Sveriges möjlighet att positionera sig som en ledande samarbetspartner i klimatomställningsarbetet behöver stärkas. Fokus bör vara på att främja svenska lösningar när det gäller policy och teknik för den gröna omställningen. Det gäller såväl utsläppsminskningar som anpassning och finansiering. Synergier och kopplingar till arbetet med exportens klimatnytta och plattformen Pioneer the possible bör tas tillvara med fokus på G20-länder med stora och ökade utsläpp och länder som är relevanta för genomförande av landstrategierna inom ramen för reformagendan och utrikeshandelsstrategin. Den geopolitiska kontexten inom ramen för främjandet av svenska gröna lösningar ska beaktas. Erfarenheter från Fossilfritt Sverige och dess arbetsmodell för färdplaner och strategier ska tas tillvara, liksom arbetet inom Ledarskapsgruppen för industriomställning (LeadIT). Utredaren ska också ta tillvara Business Swedens arbete med att öka exporten av svenska hållbara lösningar och främja investeringar i Sverige, och arbetet med att visa resten av världen att omställningen är möjlig och inspirera till användandet av fossilfri teknik. Även andra relevanta initiativ, såsom EU:s Global Gateway-initiativ, bör beaktas.

Utredaren ska därför

- stödja Regeringskansliet i genomförandet av den internationella klimatpolitiken genom att bistå i analys, planering och genomförande av insatser inklusive riktade bilaterala och multilaterala åtgärder utifrån klimatdiplomatins tre element (policy, finansiering och teknologi).

Engagemang och finansiellt stöd

Sverige deltar i flera internationella initiativ som syftar till att öka takten i det globala klimatarbetet. Svenska offentliga aktörer bidrar också finansiellt till och är engagerade i olika initiativ med samma syfte. Utredaren ska bistå i analys, planering och genomförande av insatser inklusive riktade bilaterala och multilaterala åtgärder utifrån klimatdiplomatins tre element (policy, finansiering och teknologi). Fokus här bör ligga på initiativ med bäring på

beslutet från den globala översynen vid COP28, särskilt utfasning av fossila bränslen och omställningen av finansiella flöden. Även initiativ som särskilt driver på för genomförandet av en mer ambitiös och skyndsam klimatomställning i G20-länder och länder som är relevanta för genomförandet av reformagendan och utrikeshandelsstrategin bör beaktas. Relevanta grunder för förslagen kan vara uppskattad resursåtgång, förväntat utfall, synergieffekter med andra initiativ, samstämmighet med svenska prioriteringar eller andra strategiska överväganden.

Utredaren ska därför

- lämna förslag till hur Sveriges engagemang och de finansiella stöd som svenska offentliga aktörer bidrar med till klimatinitiativ, och aktörer av relevans för det internationella klimatarbetet kan utvecklas för att stärka genomslaget för svenska prioriteringar.

Stärka det globala genomförandet av Parisavtalets artikel 2.1.c samt verka för prissättning av utsläpp

Sverige ska bidra till att öka de globala ansträngningarna för att stärka det globala genomförandet av Parisavtalets artikel 2.1.c om att göra finansiella flöden förenliga med en väg mot låga utsläpp och klimatmässigt motståndskraftig utveckling. Det är därför viktigt att se över hur Sverige kan stärka engagemanget i initiativ och samarbeten relaterade till omställningen av finansiella flöden, däribland Finansministerkoalitionen för klimatåtgärder och UAE Leaders' Declaration on a Global Climate Finance Framework.

Utredaren ska därför

- lämna förslag till hur Sverige kan verka för en ökad användning av direkt prissättning på utsläpp i olika delar av världen och en globalt harmoniserad prissättning av utsläpp som ett effektivt sätt att minska utsläppen
- lämna förslag till hur Sverige kan bidra till att öka de globala ansträngningarna för att stärka det globala genomförandet av Parisavtalets artikel 2.1.c.

Förtydligad styrning av relevanta myndigheters arbete

Myndigheter och andra offentliga aktörer har en central roll i utveckling och genomförande av det internationella klimatarbetet, inklusive genom deltagande i de internationella klimatförhandlingarna inom UNFCCC. Flera svenska myndigheter har etablerade samarbeten med andra länder, initierade och finansierade genom både biståndet och andra utgiftsområden. Samarbeten handlar bl.a. om erfarenhetsutbyte, kapacitetsutveckling och möjliggörande för svenska företag att presentera lösningar som kan snabba på omställningen i andra länder och därigenom också bidra till svensk export och jobb i Sverige.

Utredaren ska därför

- lämna förslag till hur regeringen kan förtydliga sin styrning av relevanta myndigheters arbete för att stärka och utveckla det internationella klimatarbetet.

Möjligheter till policyutveckling samt affärsmöjligheter för svenska företag i genomförandet av NDC

Utredaren ska granska genomförda analyser av länders nya klimatplaner (NDC:er, Nationally Determined Contributions) som presenteras inför COP30, inte minst vad gäller länder med stora utsläpp. Sverige och svenska företag har erfarenhet och lösningar som kan användas i genomförande av andra länders klimatplaner. Uppdraget ska genomföras i nära samverkan med Naturvårdsverket och Business Sweden.

Utredaren ska därför

- kartlägga möjligheter för policyutveckling samt affärsmöjligheter för svenska företag i genomförandet av andra länders nationella klimatplaner (NDC).

Ytterligare åtgärder och samarbeten för att stärka och utveckla det internationella klimatarbetet

Sverige bör fortsätta att driva på för att EU ska fortsätta att agera globalt för att påverka länder med stora utsläpp att minska sin klimatpåverkan. Fokus ska ligga på hur Sverige kan bidra till att skapa förutsättningar för fler länder att genomföra en fossilfri omställning.

Utredaren ska därför

- löpande lämna förslag till ytterligare åtgärder och samarbeten för att stärka och utveckla det svenska internationella klimatarbetet.

Konsekvensbeskrivningar

De förslag utredaren lämnar ska innehålla en konsekvensutredning i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Som en del i konsekvensutredningen ska utredaren beakta och beskriva förslagets samhällsekonomiska konsekvenser. Förslagets genomförbarhet ska analyseras och beskrivas. Utredaren ska analysera och beskriva eventuella synergieffekter och målkonflikter med andra politikområden och politiska mål, särskilt vad gäller Sveriges internationella klimatarbete och det globala arbetet för att vända och hejda förlusten av biologisk mångfald. De offentligfinansiella effekterna av utredarens förslag ska beräknas. Om förslagen innebär offentligfinansiella kostnader ska förslag till finansiering lämnas.

Utredaren ska vid genomförandet av uppdraget beakta regeringens reformagenda för biståndet och utrikeshandelsstrategin och sträva efter att genomföra uppdraget på ett sätt som stärker genomförandet av dessa och som stärker Sveriges ställning som prioriterad partner för klimatomställning globalt. Utredaren bör i sitt arbete beakta sociala och samhällsekonomiska konsekvenser av det globala klimatarbetet i syfte att säkerställa engagemang för klimatomställningen hos olika aktörer i samhället. Utredaren ska även beakta jämställdhet och mänskliga rättigheter i de åtgärder som föreslås.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska föra en nära dialog med Regeringskansliet. Utredaren ska inhämta synpunkter och upplysningar från berörda myndigheter, organisationer, företag och andra aktörer relevanta för uppdraget, såsom utlandsmyndigheterna, Naturvårdsverket, Vinnova, Formas, Sida, Statens energimyndighet, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Riksbanken, Finansinspektionen – exempelvis mot bakgrund av deras medverkan i Network for Greening the Financial System (NGFS), Swedfund samt Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden). Utredaren ska även hålla sig informerad om, samt föra dialog med relevanta utredningar, särskilt utredningarna Klimatanpassningsutredningen 2025 (KN 2024:03), Fossilfritt Sverige (M 2016:05), En nationell samordnare för utbyggnad av

kärnkraft (KN 2024:01) och Kommittén Accelerationskontor för att underlätta industrins omställning (KN 2024:05). Utredaren bör därtill ta hänsyn till relevanta nationella strategiska innovationsprogram där internationalisering av svensk innovation är en viktig målsättning. Utredaren bör beakta regeringens nationella strategier med bäring på klimatomställning.

Utredaren ska informera om det arbete som bedrivs inom ramen för uppdraget vid de tidpunkter och i den form som bestäms i dialog med Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2026. Av redovisningen ska det framgå hur verksamheten har bedrivits och vilka resultat som har uppnåtts.

(Klimat- och näringslivsdepartementet)